

Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta (HE 256/2018 vpLaki)

Eduskunnassa hyväksyttiin laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta (HE 256/2018 vp). Laki astuu voimaan 1.huhtikuuta 2019, jolloin se koskee valtion keskushallintoviranomaisia ja yhteishankintayksiköitä.

1.4.2020 laki laajenee koskemaan muitakin hankintayksiköitä kuin valtion keskushallintoviranomaisia ja yhteishankintayksiköitä.

Tällä lailla pannaan täytäntöön sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/55/EU verkkolaskutuksesta. Lain tarkoituksena on tehostaa sekä julkishallinnon ja yritysten taloushallintoja luomalla puitteet laskujen automaattiseen käsittelyyn.

Lain mukaan hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta lain määrittelemässä sähköisen laskun muodossa 1.4.2020 alkaen. Tältä osalta laki kansallisesti laajentaa direktiiviä.

Sähköisen laskun vastattava eurooppaista standardia

Lain mukaan sähköinen laskulla tarkoitetaan laskua, joka on laadittu ja vastaanotettu rakenteisessa sähköisessä muodossa ja se noudattaa sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia EN 16931. Kansallisista verkkolaskuformaateista uusimmat kuvaukset (Finvoice 3.0 ja TEAPPSXML 3.0) vastaavat eurooppaista standardia.

Laki vauhdittaa siirtymistä kokonaan automatisoituun taloushallintoon

Lain tarkoituksena on vauhdittaa siirtymistä kokonaan automatisoituun taloushallintoon niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla. Automatisoinnilla saadaan useita hyötyjä taloushallintoon. Esimerkiksi tiedon pohjalta tehtävät raportit valmistuvat nopeammin ja ovat parempilaatuisia, kun tieto voidaan hyödyntää suoraan laskusta ilman manuaalivaihteita. Parhaimmillaan taloushallinnon automaatio luo uutta liiketoimintaa ja vähentää harmaata taloutta.

Lain keskeinen sisältö

Suomalaisesta näkökulmasta direktiivissä ja laissa ei ole oikeastaan mitään kovin mullistavaa.

Julkishallinnolle säädetään velvollisuus ottaa vastaan sähköisiä laskuja. Tähän astikin julkishallinto on mielellään ottanut niitä vastaan. Lisäksi julkishallinnolle ja yrityksille säädetään oikeus saada toimittajiltaan sähköisiä laskuja. Ne ovat tähänkin asti yleensä voineet ohjeistaa omat toimittajansa sähköisen laskutuksen piiriin

edellyttämällä verkkolaskuja hankinnan edellytyksenä. Lakiesityksen perusteissa kuitit rinnastetaan laskuihin eli mahdollisesti kauempana tulevaisuudessa laki oikeuttaisi vaatimaan myös kuitit sähköisessä rakenteisessa muodossa eKuitteina.

Lakiesityksen käytännössä merkittävin sisältö on viittaus sähköisen laskutuksen eurooppalaiseen standardiin. Tämä standardi on huomioitu suomalaisten verkkolaskustandardien TEAPPSXML ja Finvoice uusimmissa versioissa 3.0. Myös kansainväliset verkkolaskuformaatit UBL ja CII ovat standardin mukaisia. Julkishallinto joutuu siis varautumaan käsittelemään taloushallinnossaan kansainvälisiä verkkolaskustandardeja, kun hankinnat on tehty ulkomailta. Suomalaista suuryritystä laskuttava yritys puolestaan joutunee puolestaan jossain vaiheessa laskuttamaan asiakkaitaan tuoreemmilla suomalaisilla verkkolaskuversioilla.

Verkkolaskun pakolliset tiedot

Suomalaisissa verkkolaskustandardeissa on hyvin vähän pakollisia tietokenttiä. Esimerkiksi vuonna 2011 julkaistussa Finvoice 1.3 versiossa pakollista on verkkolaskuosoitteiden ohella käytännössä vain ostajan ja myyjän nimet, laskun numero ja päiväys, 1 laskurivi, jossa jokin kenttä täytettynä sekä maksutiedot. Tämä teki verkkolaskun koodaamisen helpoksi laskutusohjelmistojen tekijöille, mutta loi valitettavasti hyvin kirjavaa käytäntöä ja puutteellisia laskuja.

Sähköisen laskutuksen eurooppalainen standardi lisää pakollisten tietojen määrää olennaisesti. Pakollisia tietoja ovat esimerkiksi alv-koodi, osapuolten maakoodi ja tilausnumero, jos lasku perustuu tilaukseen. Suomalaisten verkkolaskustandardien uudet versiot mahdollistavat näiden uusien pakollisten kenttien hyödyntämisen, mutta eivät pakota siihen. Laskutusohjelmistotoimittajien ja laskuttajien tulee siis pitää tarpeen mukaan varmistaa pakollisten tietojen käyttö, jos asiakas edellyttää eurooppalaisen standardin mukaista verkkolaskua.

Käytäntö

Laki ei kosketa yksityisiä henkilöitä, joten B2C-kauppaa tekevät yritykset voivat halutessaan jatkaa toimintaansa lähes kuten ennenkin. Lakia ei myöskään tarvitse noudattaa, jos yrityksen toiminta on hyvin pienimuotoista, eli vuosittainen liikevaihto jää alle 10 000 euron.

Uusi verkkolaskulaki antaa tällä hetkellä julkishallinnolle mahdollisuuden vaatia toimittajiltaan laskut sähköisinä. Vuoden 2020 huhtikuusta alkaen se antaa saman oikeuden myös yrityksille. **Laki ei kiellä ketään vastaanottamasta erimuotoisia laskuja, mutta se antaa ostajalle oikeuden hylätä muut kuin direktiivin määrittämät tietokentät sisältävät sähköiset laskut.**

Tässä kohtaa lienee hyvä tarkentaa, että sähköinen lasku tarkoittaa vain digitaalisessa, rakenteisessa muodossa, sähköisestä laskutusjärjestelmästä toiseen lähetettyjä laskuja. Esimerkiksi **sähköpostilla lähetetty pdf-lasku ei ole sähköinen lasku.**

Tiivistetysti verkkolaskulaki vastaa seuraaviin kysymyksiin

Kenen täytyy vastaanottaa sähköisiä laskuja?

- Julkisen hankintayksikön

Kenellä on oikeus vaatia toimittajalta verkkolaskuja?

- Julkisella hankintayksiköllä ja yksityisellä elinkeinonharjoittajalla toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta.

Minkälainen sähköisen laskun tulee olla?

- Rakenteisessa muodossa laadittu, siirretty ja vastaanotettu sekä sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia noudattava.

Toivakan kunta hyväksyy toistaiseksi paperilaskut ja sähköpostilla lähetetyt laskut yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta, jonka liikevaihto on alle 10 000 €/vuosi, mutta edellyttää yrittäjän kartoittavan verkkolaskutusmahdollisuudet. Verkkolaskutusohjelmista voi tiedustella talous- ja hallintosihteeriltä: Henna Breilin, 040 5908 235.

Muilta yrityksiltä, yhteisöiltä, yhdistyksiltä, säätiöiltä ja hoitokunnilta Toivakan kunta edellyttää sähköistä laskua 1.4.2020 alkaen. Sähköpostilla lähetettyjä PDF-laskuja ei käsitellä.

Toivakka 27.2.2020

Henna Breilin

talous- ja hallintosihteer

040 5908 235